

CEZAEVİNDEN EVİNDE KARANTİNADA OLANLARA UYARI

Barış Terkoğlu yazdı

Cezaevinden evinde Karantinada olanlara uyarı

06 Nisan Pazartesi 2020 15:19

Odatv Haber Müdürü ve Cumhuriyet gazetesi yazarı Barış Terkoğlu, Cumhuriyet gazetesindeki bugünkü yazısında karantina süreciyle cezaevini karşılaştırdı.

Odatv Haber Müdürü ve Cumhuriyet gazetesi yazarı Barış Terkoğlu, Cumhuriyet gazetesindeki bugünkü yazısında karantina süreciyle cezaevini karşılaştırdı.

Barış Terkoğlu, cezaevinden kaleme aldığı yazısında, "Evde kalın ama karantinaya alışmayın" ifadelerini kullandı.

İşte o yazı...

"Oyuncu Tolga Mendi, yeni sevgilisiyle Belgrad Ormanı'nda yürüyüş yaparken yakalandı. Covid-19 virüsünün ardından devlet yetkililerinden gelen 'evde kal' tavsiyesine uymayan ikili, gazetecileri görünce panikledi. Mendi, 'Rica ediyorum, lütfen o fotoğrafları yayımlamayın' diyerek habercilerden fotoğrafların silinmesini istedi."

Hükümete yakın gazetenin "özel haberi" böyle. Aslında diğerleri de farklı değil. Tümünün magazin sayfaları "ünlülerin" evde olduklarını kanıtlayan, kendi elleriyle paylaştıkları fotoğraflarla dolu. Dışarıda yakalananlar ise özür diliyor. Eskiden bar kapılarında "ünlü" kovalayan muhabirler, şimdi ıssız korona sokaklarında evden kaçanları yakalıyor.

HERKES KENDİ KAFESİNDE

Gazeteleri hapishanede bir gün gecikmeli okuyorum. Avukatlarıma, "Dışarı nasıl" diyorum. Genelde "Tahmin bile edemezsin" yanıtını alıyorum. Bugüne kadar hiç tanık olmadıkları bir dünyanın tasvirini tecrit altındaki birinin anlamasının zor olduğunu düşünüyorlar. Oysa durum tam da hapistekilerin hayal edebileceği gibi. Üstelik bunun nedeni sadece eve kapanmış dışarıdakiler ile hücreye kapatılmış içeridekiler arasındaki farkın incelenmesinden ibaret değil.

Michel Foucault'nun "Hapishanenin Doğuşu" adlı kitabı 17. yüzyıla ait bir veba yönetmeliğine yer veriyor:

"Kent'in ve 'mücvir alanın' kapatılması, buradan dışarı çıkmanın yasaklanması -aksine davranışlar ölümle cezalandırılır-, başıboş hayvanların hepsinin öldürülmesi kent'in, her birinin başına yetkili bir eminin getirildiği ayrı mahallelere bölünmesi. Her cadde bir temsilcinin yönetimine verilmektedir; o da burayı gözetim altında tutmaktadır; eğer buradan ayrılırsa öldürülür. Belirtilen günde herkesin evine kapanması emredilmektedir. Evden çıkmak ölümle yasaklanmıştır. (...) Eğer evden mutlaka çıkmak gerekirse, bu sırayla yapılacak ve insanlar her türlü karşılaşmadan kaçınacaktır.(...) Temsilci de her gün sorumluluğu altındaki caddeyi gözden geçirmek; her evin önünde durmakta; herkesi adıyla çağırarak; herkesten durumları hakkında teker teker bilgi almaktadır. (...) Herkes kendi kafesine kapatılmış, kendi penceresinde adı okunduğunda cevap vermekte ve istenildiğinde kendini göstermektedir. Bu canlıların ve ölümlerin büyük teftişidir."

Uzun yönetmeliğin yarattığı olağanüstü halin kısa özeti böyle.

KARANTİNA MODELİ HAPİSHANE

Veba yönetmeliğinin yarattığı hapishane atmosferi tesadüf değil. Foucault'nun hapishaneyi kışla, okul, fabrika ya da hastane gibi "disiplin merkezleri" ile birlikte incelediğini, iktidarın yönetim mekanizmalarının yansıması olarak ele aldığını okuyanlar biliyor. Dönelim salgın hastalık karantinasına...

Foucault, en işlevli hapishane mimarisi olarak ele aldığı Jeremy Bentham'ın "Panoptikon Projesi"ni salgın hastalık yönetmeliğinin modellenmiş hali olarak anlatıyor:

"Çevrede halka halinde bir bina, merkezde bir kule; bu kulenin halkanın iç cephesine bakan geniş pencereleri vardır; çevre bina hücrelere bölünmüştür. (...) Görülmeden gözetim altında tutmaya olanak veren düzenleme, sürekli görmeye ve hemen tanımaya olanak veren mekânsal birimler oluşturmaktadır." Panoptikon'un büyük etkisi buradan kaynaklanmaktadır:

"Tutukluda, iktidarın otomatik işleyişini sağlayan bilinçli ve sürekli bir görülebilirlik halini yaratmak."

Gözünüzde canlandırabiliyor musunuz? Avrupa şehirlerinin merkezinden tüm evlerin görüldüğü "panoramik manzara" veren kuleleri düşünün. Ya da bir futbol sahasının santrasından tüm tribünleri izleyebildiğinizi. Burada da iktidarın temsilcisi "yola gelmesi gereken" tüm mahpusların hücrelerini gözetleyebiliyor.

Ezeli ve ebedi sanıyoruz. Ama hapishanenin de bir tarihi var. İnsan bedenine eziyet çektirerek cezalandırmanın yerini "kapatma"nın alması uzun sürdü. Bugün anladığımız haliyle "cezaevi"nin geçmişi neredeyse iki asır kadar. Panoptikon planı ise kendini bu süreçte zamana uyarladı. Gözaltındaki polis merkezinde hücrelerin içindeki ya da hapishanede koşu alanlarındaki kameralar "gözetleme"yi yeni teknolojiyle sürdürüyor. Buradan göremiyorum ancak magazin ekleri ipucu veriyor. Muhtemelen herkesin ev halini paylaştığı sosyal medya, karantina kontrolüne gönüllü bir göz yaratıyor.

Nihayetinde salgın hastalıkları önlemek için tartışmasız en etkili çözümlerden biri olan karantinalar ya da tutukluyu disipline sokan hapishaneler; iktidarın hastayı ya da şüpheliyi yalıtmasına, kontrol etmesine, gözetlemesine ve bunu genişleyen bir meşruiyete dönüştürmesine yarıyor.

KARANTİNADAN NASIL ÇIKARIZ?

Şimdi elimizi yıkamamız gerektiğini, sosyal mesafeyi, evden çıkmamayı biliyoruz. Bilmediğimiz, korona sonrasında nasıl bir dünyaya uyanacağımız. Zira dünyayı değiştiren salgın hastalıklar, devletlerin düzenini, sermayenin yayılımını, dinsel kurumların otoritesini hatta emperyal sistemi yeniden tanımlıyor. Örneğin Avrupa'da veba salgınları emek arzını azaltarak makineleşmeyi çabuklaştırmıştı. Kilisenin gerici otoritesinin işe yaramazlığını göstererek yıkıcılığının sadece beden üzerinde olmadığını ispatlamıştı. Peki korona?

40 yıldır anlatılan neoliberal küreselleşme masalının boyalarının döküldüğünü artık kundaktaki bebekler söylüyor. Çin'deki pazardan çıkıp Batı metropollerini vuran virüs, dünyanın küre olduğunu kanıtlarken; küresel dünyanın lideri ABD, müttefiklerine de düşmanlarına da sırtını döndü. Bir milletten diğerine geçen virüs sınır tanımazken; AB, İtalya ya da İspanya ile arasına kalın sınırlar çizdi. "Eski dünya"nın yaptırımlarla yalıtıldığı Küba, Rusya ya da Çin ise hasta dünyaya ilaç ve doktor taşıyarak "başka bir dünya" sinyali verdi.

Ya iktidar düzenleri?

Şunu biliyoruz: Olağanüstü haller hükümetlerin çoğunlukla sopalarını çıkardığı dönemlerdir. Yatay ilişkiler tasfiye olurken; yönetim, dikine ilişkilerin hapishanedeki gibi müdür ve gardiyanlarla kurulduğu bir hal alır. Ülkeyi bir hapishaneyi yönetir gibi yönetmeye izin veren karantina rejimi geçince, iktidarlarda sopalarını tekrar kılıfına sokmak istemezler. Hatırlayın, 15 Temmuz'un ardından OHAL ilan edilirken dönemin Başbakanı, "Halka değil, devlet kendisine karşı OHAL ilan ediyor" demişti. Ancak FETÖ virüsünün ardından ülkenin kararnamelerle yönetildiği, yurttaşlık haklarının sınırlandırıldığı, hukukun

sıra dışılaştığı, Meclis'in işlevsizleştığı düzen baki kaldı. Kesin olan bir şey var ki korona sonrasında Türkiye dahil tüm ülkeler bir seçim yapacak. Karantina - hapisane düzeni devam mı edecek? Sağlığa, eğitime, güvenceli çalışmaya erişmenin hak olduğu bir sistem mi kurulacak?

Sopayı elinde tutan iktidarın temsil ettiği sınıfların bu soruya verdiği yanıt belli. Karantinadakiler için ise 100 yıl önce Cumhuriyete ve yurttaşlığa bir olağanüstü halin sonunda ulaştığımızı hatırlama zamanı.

Odatv.com

Bariş Terkoğlu

arşiv

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

App Store'dan
İndirin

Google Play
'DEN ALIN